

COVID-MAATREGELEN OP DE WERKVLOER: RECHTEN EN PLICHTEN INZAKE INTERNATIONALE REIZEN

Sinds 1 juli 2021 gelden er nieuwe regels inzake quarantaine en testing, mede gelinkt aan het COVID-of vaccinatiecertificaat. Intussen breidt de lijst met zones met heel hoog risico verder uit, wat zowel professionele reizen als vakantieplannen in het gedrang kan brengen. Dit artikel bevat een kort overzicht met enkele vragen die werkgevers zich mogelijk zouden kunnen stellen met betrekking tot hun rechten en plichten inzake COVID-maatregelen op de werkvloer en internationale reizen.

Om te bepalen welke regio's een risico inhouden, werkt de FOD Buitenlandse Zaken met gekleurde risicogebieden (zie www.info-coronavirus.be):

- Groene zone: regio's of landen waarvoor een laag risico op besmetting is vastgesteld;
- Oranje zone: regio's of landen waarvoor een matig risico op besmetting is vastgesteld;
- Rode zone: regio's of landen waar personen een hoog risico op besmetting lopen;
- Zone met heel hoog risico: regio's of landen waar een aanzienlijke verspreiding is van een zorgwekkende variant.

1 Mag een werkgever werknemers verplichten om hun vakantiebestemmingen door te geven?

De werkgever kan de werknemer niet verplichten zijn of haar vakantiebestemming(en) door te geven. Het systematisch opvragen van vakantiebestemmingen zou namelijk voor discussie kunnen zorgen op het vlak van het recht op privacy van de werknemer. De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) is immers van oordeel dat een werkgever zijn werknemers niet kan verplichten tot het invullen van een vragenlijst m.b.t. recente reisbestemmingen.

Een werkgever kan wel de volgende maatregelen nemen om het risico op de werkvloer te beperken:

- op vrijwillige basis met werknemers de vakantiebestemmingen en eventuele quarantaineverplichtingen die hieraan verbonden zijn bespreken en zorgen voor duidelijke informatie wat dit betreft;
- de werknemers wijzen op de algemene verplichting voor alle personen die zich op de arbeidsplaats bevinden om de door de overheid opgelegde regels inzake COVID-19 na te leven (waaronder het invullen van het PLF-formulier en de test- en quarantaineverplichtingen indien van toepassing). De naleving van deze verplichtingen kan worden gecontroleerd door de arbeidsartsen en door de inspectiediensten. De arbeidsartsen en de inspectiediensten kunnen aan alle betrokkenen vragen het bewijs te leveren dat zij deze verplichtingen naleven.

2 Mag een werkgever werknemers verplichten tot het voorleggen van een negatief testresultaat na een internationale reis?

Volgens een strikt standpunt van de GBA kunnen werknemers in geen geval worden verplicht om een negatief testresultaat voor te leggen aan hun werkgever. Ook de toegang tot de werkvloer mag niet zomaar worden geweigerd na terugkeer van een internationale reis (zie onder 3).

Een werkgever zou eventueel wel kunnen overwegen om zelftesten aan te kopen bij de apotheker en deze dan (vrijblijvend) aan werknemers aan te bieden met instructies over gebruik en de gevolgen die moeten worden gegeven aan een positieve test. Het al dan niet afnemen van een zelftest mag echter geen gevolgen met zich meebrengen en de werkgever mag de uitslag van de test niet opvragen noch verwerken.

3 Mag een werkgever werknemers verplichten om in quarantaine te gaan bij terugkeer van een internationale reis (privé of professioneel) en de toegang tot de werkvloer weigeren?

De werkgever kan de werknemer niet verplichten om in quarantaine te gaan bij terugkeer uit een groene of oranje zone tenzij de werknemer over een quarantaineattest beschikt. De werkgever en de werknemer kunnen wel onderling de nodige afspraken maken omtrent telewerk (in zoverre dit mogelijk zou zijn). Voor de quarantaineverplichtingen na terugkeer uit een gevarezone wordt vanaf 1 juli 2021 een onderscheid gemaakt op basis van het digitaal COVID-certificaat (bewijs dat iemand werd gevaccineerd, recent negatief is getest of van COVID-19 is hersteld) of vaccinatiecertificaat (bewijs van volledige vaccinatie), het inwonerschap van de betrokkene (Belg, EU/Schengen of niet-EU/Schengen) en of de reis essentieel is of niet:

	COVID-19 certificaat en/of vaccinatiecertificaat	Belgische resident	EU/Schengen resident	Andere nationaliteiten
Groene of oranje zone	Ja/Nee	Geen quarantaine of test = Geen weigering van toegang tot de werkvloer		
Rode zone binnen de EU/Schengen	Ja	Geen quarantaine of test = Geen weigering van toegang tot de werkvloer		
	Nee	PCR test op dag 1 en geen quarantaine als de test negatief is = Weigering van toegang tot de werkvloer indien quarantaine	PCR test van maximum 72 uur voor aankomst in België, geen quarantaine of test als negatieve test = Geen weigering van toegang tot de werkvloer	
Rode zone buiten de EU/Schengen	Ja	PCR test op dag 1 en geen quarantaine als de test negatief is = Weigering van toegang tot de werkvloer indien quarantaine		
	Nee	Verplichte quarantaine met PCR test op dag 1 en dag 7, bij negatieve test op dag 7 mag de quarantaine beëindigd worden = Weigering van toegang tot de werkvloer tijdens quarantaine	Niet-essentiële reizen zijn niet toegelaten (zie onder 5). Als de reis essentieel is, dan gelden dezelfde regels als voor de Belgische/EU/Schengen residenten.	
Zone met heel hoog risico	Ja/nee	Verplichte quarantaine van 10 dagen met een PCR test op dag 1 en dag 7 = Weigering van toegang tot de werkvloer voor 10 dagen	Reizen naar België is, behoudens enkele zeer strikte uitzonderingen, niet toegelaten. Als de reis toch toegelaten is, dan gelden dezelfde regels als voor de Belgische/EU/Schengen residenten.	

4 Heeft een werknemer recht op gewaarborgd loon of tijdelijke werkloosheid bij een eventuele quarantaine na een internationale reis?

De werknemer heeft recht op gewaarborgd loon gedurende 30 dagen indien hij of zij arbeidsongeschikt is omwille van een besmetting met het coronavirus (medisch attest).

De werknemer heeft geen recht op tijdelijke werkloosheidsuitkeringen indien hij of zij arbeidsgeschikt is en verplicht in quarantaine moet omwille van:

- een terugkeer uit een rode zone die reeds rood was op datum van vertrek (bijvoorbeeld: de werknemer beschikt niet over een COVID certificaat en legt geen PCR-test af of de werknemer legt een positieve PCR-test en is niet arbeidsongeschikt);
- een terugkeer uit een zone met heel hoog risico die bij vertrek ook reeds werd aangemerkt als een zone met heel hoog risico.

De FAQ van de RVA vermeldt hierbij wel een uitzondering voor essentiële verplaatsingen, zoals bijvoorbeeld reizen om professionele redenen (zie onder 5). De RVA behoudt zich hierbij wel het recht voor om in het geval van professionele reizen na te gaan of de werkgever niet kennelijk onredelijk heeft gehandeld door de werknemer naar het buitenland te sturen (feitenkwestie). Indien de zone nog niet was aangemerkt als een zone met heel hoog risico op het ogenblik van vertrek, dan heeft de werknemer die arbeidsgeschikt is en niet kan telewerken wel recht op tijdelijke werkloosheidsuitkeringen (quarantaineattest).

5 Zijn er nog steeds beperkingen inzake professionele reizen?

Niet-essentiële reizen vanuit een rode zone buiten de EU/Schengen naar België zijn nog steeds verboden voor reizigers die niet beschikken over de nationaliteit van een van de EU-lidstaten of van de Schengenstaten en die hun hoofdverblijfplaats hebben in een derde land dat niet werd vermeld op de website <https://reopen.europa.eu/nl/>, tenzij de reiziger met een vaccinatiecertificaat een volledige vaccinatie kan aantonen.

De lijst met essentiële reizen wordt opgenomen in bijlage 3 van het Ministerieel Besluit. Hierin worden bijvoorbeeld de categorieën “*professionele reizen van grensarbeiders*”, “*reizen van gekwalificeerde personen, als hun werk vanuit economisch standpunt noodzakelijk is en niet kan worden uitgesteld*” en werknemers die in het bezit zijn van een single permit of arbeidskaart opgenomen. Deze personen moeten een attest van essentiële reis in hun bezit hebben (uitgereikt door de Belgische diplomatieke of consulaire post in het buitenland), tenzij het essentiële karakter van de reis blijkt uit de officiële documenten in het bezit van de reiziger.

Professionele reizen naar België vanuit een zone met heel hoog risico zijn – behoudens enkele zeer strikte uitzonderingen voor vervoerspersoneel en diplomaten – niet toegelaten, tenzij de werknemer een Belgisch resident is en mits verplichte quarantaine van 10 dagen (zie onder 3). In dat geval geldt er ook een mogelijke uitzondering inzake tijdelijke werkloosheid (zie onder 4).

Dit artikel werd geactualiseerd tot en met 9 juli 2021. Aangezien de overheidsmaatregelen al meermaals werden aangepast in de afgelopen maanden is het steeds raadzaam de website van de betrokken overheidsinstantie te raadplegen.